

Hyvinvointia Vantaan lukiolaisille

Lukioiden yhteinen opiskeluhooltosuunnitelma 2021

Sisällys

1. Johdanto.....	3
2. Opiskeluhoolto lukiossa.....	3
2.1 Opiskeluhoollon viitekehyksenä Vantaan kaupungin arvolinjaukset.....	4
2.2 Opiskeluhooltotyön eettiset periaatteet.....	4
2.3 Huolen herääminen ja opiskeluhooltoon ohjaaminen.....	5
3. Opiskeluhoollon tarve ja käytettävissä olevat opiskeluhooltopalvelut.....	5
4. Yhteisöllinen ja ennaltaehkäisevä opiskeluhoolto.....	6
4.1 Lukiokohtainen yhteisöllinen hyvinvointiryhmä (YHR).....	6
4.2 Opiskelijoiden osallisuus.....	7
4.3 Turvallinen ja hyvinvoiva opiskeluympäristö.....	8
4.4 Opiskelijat ja opiskelijayhteisöt hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta lisäämässä.....	8
4.5 Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.....	9
5. Yksilökohtainen opiskeluhoolto.....	11
6. Monialainen asiantuntijaryhmä.....	12
6.1 Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen ja työskentely.....	13
6.2 Opiskeluhoollon kertomukset.....	14
6.3 Opiskeluhoollon yhteistyö opiskelijan opintojen ohjauksessa ja jatko-opintojen suunnittelussa.....	15
7. Henkilöstön tehtävät ja työnjako opiskeluhyvinvoinnissa.....	15
7.1 Rehtori.....	15
7.2 Aineenopettaja.....	16
7.3 Ryhmänohjaaja.....	16
7.4 Opinto-ohjaaja.....	18
7.5 Erityisopettaja.....	18
Opiskeluterveydenhuolto.....	19
7.6 Terveystieteidenhoitaja.....	19
7.7 Lääkäri.....	20
7.8 Opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalvelut.....	20
7.8.1 Psykologi.....	21
7.8.2 Kuraattori.....	21
8. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa.....	22
8.1 Huoltajat nuoren tukena ja osallistuminen toimintaan.....	23
9. Tietosuoja ja salassapito.....	24
9.1. Tietosuoja.....	24
9.2. Salassapito.....	24

10. Opiskeluhooltosuunnitelman toteutuminen ja seuranta.....	25
Rakenteet ja organisointi.....	25
10.1 Opiskeluhoollon ohjausryhmä.....	25
10.2 Opiskeluhoollon ja hyvinvoinnin kehittämisryhmä.....	26
10.3. Toteutuminen ja seuranta.....	26

1. Johdanto

Lukion opiskeluhooltotyön tavoitteena on hyvinvoiva, motivoitunut ja opintoihinsa sitoutunut opiskelija, joka kokee kuuluvansa opiskeluyhteisöönsä. Tämä opiskeluhooltosuunnitelma on laadittu Vantaan lukioden opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten. Suunnitelma on laadittu yhteistyössä henkilöstön, kuraattoreiden, psykologien, terveydenhoitajien ja opiskelijoiden kanssa.

Oppilaitoksissa tapahtuva opiskeluhooltotyö ja opiskelijoiden hyvinvoinnista huolehtiminen perustuvat oppilas- ja opiskeluhooltolakiin (1287/2013) sekä lukiolakiin (714/2018). Laki oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta (886/2017) säätää lukiokoulutuksessa tai valmentavassa koulutuksessa olevan opiskelijan oikeudesta opiskeluhooltoon.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain ja lukiolain lisäksi opiskeluhoollon toimintaa ohjaavat mm. oppivelvollisuuslaki, lastensuojelulaki, hallintolaki, tietosuojalaki, laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta, laki potilaan asemasta ja oikeuksista, laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä, laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä sosiaalihuoltolaki. Tiedot ajantasaisesta lainsäädännöstä löytyvät osoitteesta www.finlex.fi

Paikallisella tasolla opiskeluhoollon suunnittelua ja toteuttamista ohjaa Vantaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2018–2022. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan kirjataan, miten kunnan alueella sijaitsevilla oppilaitoksilla opiskeluhoolto toteutuu.

Vantaan lukioden yhteinen opiskeluhooltosuunnitelma muodostuu seuraavista osista:

- Lukioden yhteinen opiskeluhooltosuunnitelma (word-tiedosto)
- Opettajan ja henkilöstön käsikirja opiskeluhooltosuunnitelman tueksi (powerpoint -tiedosto)
- Hyvinvointikansio (tarkemmin kohdassa 4.3)

Vantaan lukioden yhteinen opiskeluhooltosuunnitelma löytyy Vantaan kaupungin nettisivuilta.

2. Opiskeluhoolto lukiossa

Opiskeluhyvinvointityö tukee keskeisesti lukion perustehtävää, opetus- ja kasvatustyötä. Hyvinvointi pohjautuu opiskelijan ja opettajan vuorovaikutukseen sekä opiskeluyhteisön myönteiseen ilmapiiriin ja toisten huomioimiseen. Myös oppilaitoksen tilojen turvallisuus ja terveellisyys ovat keskeisiä hyvinvoinnin tekijöitä. Opettajalla on ensisijainen rooli opiskelijan ongelmien havaitsemisessa ja

ongelmiin puuttumisessa jo varhaisessa vaiheessa, koska opettaja on lähimpänä opiskelijaa arjessa. Lukion muu henkilökunta tukee opettajaa tässä työssä.

Opiskeluhuollon tehtävänä on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja pyrkiä ehkäisemään ongelmien syntymistä. Tavoitteena on myös edistää opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Lisäksi opiskeluhuollon tehtävään kuuluu edistää opiskeluyhteisön hyvinvointia ja yhteisöllistä toimintaa sekä opiskelijoiden, heidän huoltajiensa ja lukion henkilöstön välistä yhteistyötä. Opiskeluhuollolla turvataan opiskeluhoitopalveluiden yhdenvertainen saatavuus ja laatu sekä varhainen tuki sitä tarvitseville. Opiskeluhuollon toteuttaminen on kaikkien lukiossa työskentelevien ja opiskeluhoitopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä.

Opiskelijalle annetaan tieto heti opiskelun alkaessa käytettävissä olevista terveyden- ja sosiaalihuollon palveluista, jotka kunta järjestää oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin ja terveydenhuoltolakiin perustuen. Palveluista kerrotaan ryhmänohjaustuokioissa ja yhteystiedot löytyvät HOPS-lomakkeesta sekä lukioden www-sivuilta. Opiskeluhuollon työntekijät tiedottavat opiskelijoita tehtävästään opintojen alussa. Henkilökunnan tehtävänä on tarvittaessa ohjata opiskelija opiskeluhuollon palveluihin. Lukiossa opiskeluhoitoa toteutetaan kasvatuksen ja oppimisen toimialan ja sosiaali- ja terveystoimen ammattilaisten monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa.

2.1 Opiskeluhuollon viitekehyksenä Vantaan kaupungin arvolinjaukset

Vantaan toisen asteen oppilaitosten opiskelijahuollon tavoitteet ja henkilökunnan työskentely perustuvat oppilas- ja opiskelijahuoltolain lisäksi Vantaan kaupungin visioon ja arvoihin. Visiona on, että rohkea ja rento Vantaa on edelläkävijä ja vastuullinen kasvun keskus.

Vantaan kaupungin arvot ovat avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys.

2.2 Opiskeluhoitotyön eettiset periaatteet

Valtakunnallisen Varhaisen puuttumisen -verkoston (VARPU) laatimia varhaisen puuttumisen eettisiä periaatteita pidetään opiskeluhoitotyötä ohjaavina periaatteina myös Vantaan oppilaitosten opiskeluhoitotyössä.

Opiskeluhoitotyön eettisiä periaatteita ovat muun muassa:

Vastuun kantaminen

- Jokaisella on inhimillinen vastuu sekä itsestään että lähimmäisistään. Heräävään huoleen on puututtava varhain, omaa vastuuta ei tule sysätä toisille. Vastuu varhaiseen puuttumiseen on sillä, jolla huoli herää.

Otetaan huolet puheeksi

- Jokaisella on velvollisuus ottaa huolensa puheeksi kunnioittavasti - siellä, missä ne ilmenevät ja silloin kun ne ilmenevät. Kunnioittava puheeksi ottaminen tähtää yhteistyöhön.

Tuetaan osallisuutta

- Yhteistyö edellyttää vuoropuhelua. On tärkeää kuunnella ja tulla kuulluksi. On välttettävä asiantuntijakeskeisyyttä, joka sivuuttaa valtaa vailla olevien äänet. Yhdessä laadittu suunnitelma kantaa.

Toimitaan avoimesti ja yhdessä

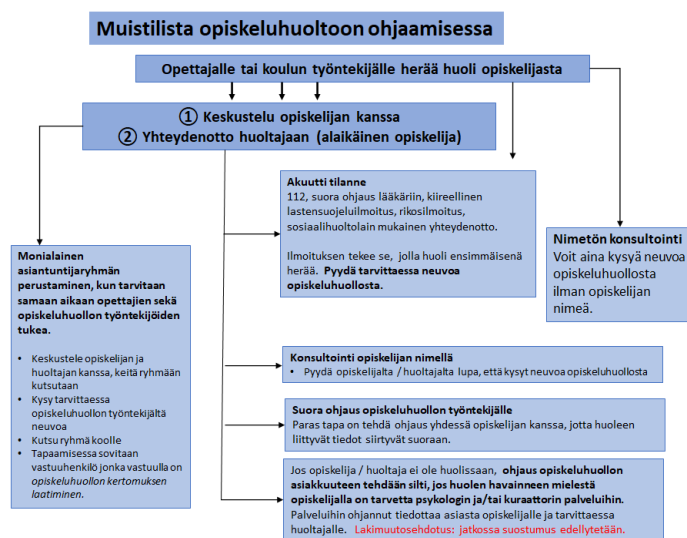
- Palvelun käyttäjän tai perheen asioita käsitellään heidän luvallaan ja läsnä ollessaan. Kohtaamisten tulee olla kunnioittavia ja edistää vuoropuhelua. Ammatillista neuvoa kysyttäessä ei käytetä asianosaisten nimiä tai muita tunnistetietoja.

Ei leimata ketään

- Varhainen puuttuminen ei oikeuta ihmisten luokittelua toimenpiteiden kohteiksi. Varhaisen puuttumisen nimissä ei saa laatia rekistereitä, jotka loukkaavat tietosuojaa ja avoimuuden eettisiä periaatteita. Varhaisen puuttumisen tulee tapahtua avoimessa yhteistyössä, joka tukee osallisuutta.

2.3 Huolen herääminen ja opiskeluhuoltoon ohjaaminen

Kun lukion työntekijälle herää huoli opiskelijasta tärkeää on varhainen puuttuminen asiaan. Toimintaohjeet huolen herätessä on kuvattu alla olevaan kaavioon. Opiskelijan tilanteen selvittäminen ja opiskelijan tukeminen tapahtuu opetus- ja opiskeluhuoltohenkilöstön yhteistyönä.



3. Opiskeluhuollon tarve ja käytettävissä olevat opiskeluhuoltopalvelut

Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Lisäksi opiskelijoilla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon. Opiskeluhuollon palveluita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut.

Opiskeluterveydenhuolto edellyttää toisella asteella yhden kokopäiväisen terveydenhoitajan 570 opiskelijaa kohti, ja yhden kokopäiväisen lääkärin 1 800 opiskelijaa kohti.

Kuraattoreiden lakisääteiset sitovat henkilömitoitukset astuvat voimaan 1.1.2022 (670 opiskelijaa/kuraattori) ja psykologien 1.8.2023 (780 opiskelijaa/psykologi).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan jokaisen oppilaitoksen käytettävissä tulee olla sosiaalityöntekijän koulutuksen omaavan vastaavan kuraattorin palveluja. Vantaalla toisella asteella on yksi vastaava kuraattori, joka toimii samalla toisen asteen kuraattoreiden lähiesimiehenä.

Työntekijä	Nykytilanne hlöä	Opiskelijoita työntekijää kohden	Laskennallinen tarve yhteensä hlöä*
terveydenhoitaja	7	600	7
kuraattori	5,8	684	6
psykologi	5,0	780	5,1
lääkäri	0,9	6011	1,8

4. Yhteisöllinen ja ennaltaehkäisevä opiskeluhoolto

Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko opiskeluyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Yhteisöllistä opiskeluhoitoa toteuttavat kaikki lukion työntekijät sekä opiskeluhoollon toimijat. Kaikkien opiskelijoiden kanssa työskentelevien sekä opiskeluhoitopalveluista vastaavien on tehtävissään edistettävä opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä perheiden ja oppilaitosyhteisön välistä yhteistyötä.

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on osa päivittäistä lukion toimintaa. Tämä tarkoittaa opiskeluhooltoon liittyvien näkökohtien huomioon ottamista opetuksen sisällöissä, menetelmissä, järjestelyissä ja muussa toiminnassa.

Yhteisöllisen hyvinvointiryhmän (YHR) tehtävänä on yhteisöllisen opiskeluhoitotoiminnan seuraaminen ja kehittäminen. YHR:n toimintaa ohjaa tämä opiskeluhoitosuunnitelma. YHR seuraa opiskeluhoitosuunnitelman ja yhteisten toimenpiteiden toteutumista sekä vastaa opiskeluhoitosuunnitelman päivittämisestä.

YHR ei käsittele yksittäisiä opiskelijoita koskevia asioita. Ryhmä ei myöskään käsittele yleisellä tasolla kurinpidollisia eikä erityisopetukseen liittyviä asioita, mikäli ne eivät selkeästi ole opiskeluhoollollisia.

Lukiokohtaisessa suunnitelmassa kuvataan lisäksi:

- YHR:n toimintatavat ja käytännöt
- konkreettiset toimenpiteet yhteisöllisyyden edistämiseksi oppilaitoksessa
- konkreettiset toimenpiteet opiskeluyhteisön sekä ympäristön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi
- Lukiokohtaisen opiskeluhoollon toimintasuunnitelmaan kirjataan vuosittaiset tapaamiset yhteistyötahojen kanssa.

4.1 Lukiokohtainen yhteisöllinen hyvinvointiryhmä (YHR)

Jokaisessa Vantaan lukiossa toimii säännöllisesti kokoontuva moniammatillinen yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä (YHR). Yhteisöllistä hyvinvointiryhmää johtaa lukion rehtori tai hänen nimeämänsä henkilö. YHR:n jäseninä toimivat terveydenhoitaja, psykologi, kuraattori, opiskelijoiden edustaja, erityisopettaja, opinto-ohjaaja(t) ja opettaja (tarvittaessa). YHR tekee yhteistyötä muiden asiantuntijoiden kanssa tarvittaessa.

YHR vastaa lukion opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. YHR:n ensisijainen tehtävä on yhteisöllisen opiskeluhoollon kuten opiskeluympäristön ja opiskeluyhteisön terveellisyyden sekä turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen. Ryhmä käsittelee erilaisten hyvinvointia koskevien kyselyjen tulokset, tekee niiden pohjalta toimintasuunnitelmat ja edistää hyvinvointia tukevien yhteisten käytäntöjen sopimista.

Yhteisöllisen opiskeluhoollon keskeisin toimija on lukiokohtainen opiskeluhoitoryhmä, jonka tehtävänä on yhteisöllisen opiskeluhoollotoiminnan suunnittelu, koordinointi, seuraaminen, arviointi ja kehittäminen. Vantaalla tämä ryhmä on nimetty yhteisölliseksi hyvinvointiryhmäksi (YHR).

Yhteisöllisen hyvinvointiryhmän tehtäviin kuuluu:

- Opiskeluhoollon toimintasuunnitelman laadinta lukuvuodeksi kerrallaan (yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa)
- Kouluterveyskyselyn tulosten ja muiden hyvinvointia koskevien kyselyiden tulosten käsittely ja niiden pohjalta hyvinvoinnin kehittämistyö
- Osallistuminen terveydenhuoltolain mukaiseen oppilaitoksen opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä opiskeluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen sekä seurantaan (kolmen vuoden välein)
- Osallistuminen hyvinvointiviikon suunnitteluun ja järjestelyihin yhdessä muiden yhteistyötahojen kanssa

YHR kokoontuu vähintään kerran periodissa. Ryhmässä ei käsitellä yksittäisen opiskelijan asioita.

Yhteisöllisen hyvinvointiryhmän kokousten asialistan laatimisesta vastuu on rehtorilla. Rehtori huolehtii siitä, että kokouksen asiat ovat etukäteen tiedossa jäsenillä sekä siitä, että kokous etenee suunnitelman mukaisesti ja kokouksesta laaditaan muistio.

4.2 Opiskelijoiden osallisuus

Toimintatavat, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, keskinäistä vuorovaikutusta ja kannustavaa ilmapiiriä, ovat tärkeitä yhteisöllisen opiskeluhoollon tehtäviä. Niillä tuetaan opintojen etenemistä ja samalla ehkäistään ongelmia. Ryhmähengen edistäminen ja varhainen puuttuminen ryhmien toiminnan kielteisiin piirteisiin ovat keskeisiä toimia.

Opiskelijat osallistuvat esimerkiksi

- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatimiseen
- Opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden arviointiin
- Yhteisten tapahtumien suunnitteluun ja järjestämiseen
- Erilaisten hankkeiden kanssa tehtävään yhteistyöhön
- Opiskelijakuntatoimintaan
- Tutortoimintaan
- Kestävän kehityksen suunnitteluun ja toteutukseen
- Ruokatoimikuntaan

- yhteisölliseen hyvinvointiryhmään
- Opiskelijoilta kerätään palautetta opiskelijahyvinvoinnista mm. kouluterveyskyselyn avulla.

4.3 Turvallinen ja hyvinvoiva opiskeluympäristö

Yhteisölliseen opiskeluhooltoon kuuluu fyysiseen oppimisympäristöön sekä arjen työrytmiin, työnkuormitukseen, lepoon ja virkistykseen sekä työergonomiaan kuuluva seuranta ja ohjaus. Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta.

Jokaisessa lukiossa on hyvinvointikansio, joka sisältää seuraavat asiakirjat:

- Yhteystiedot
- Opiskeluympäristön turvallisuuden ja työolojen arviointi
- Oppilaitoksen järjestyssäännöt tai muut oppilaitoksessa sovellettavat järjestysmääräykset
- Lukiokohtainen opiskeluhoollon toimintasuunnitelma
- Oppilaitoksen turvallisuus- ja pelastussuunnitelma
- Suunnitelma toiminnasta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa
- Suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- Suunnitelma päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja päihteiden käyttöön puuttumiseksi
- Koulutapaturmien ehkäisyyn ja ensiapuun liittyvä ohjeistus
- Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista (lukiolaki 40 § 714/2018)
- Tasa-arvosuunnitelma (oppilaitoskohtainen), laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 5 a § (609/1986, muutettu lailla 1329/2014)
- Yhdenvertaisuussuunnitelma (yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) 6 §:n 2 momentti)
- Toimenpiteet esteettömyyden ja saavutettavuuden edistämiseksi opiskeluympäristössä
- Henkilöstön hyvinvointi
- Kemiallisten aineiden käyttöturvallisuustiedote
- Viestintäohje

Hyvinvointikansioon kirjataan, kuka lukiossa vastaa eri osien päivittämisestä. Päivitystarve on tarkistettava vähintään kerran vuodessa.

4.4 Opiskelijat ja opiskelijayhteisöt hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta lisäämässä

Opiskelijoiden hyvinvoinnista huolehtiminen koskee kaikkia lukion toimijoita, niin nuoria kuin aikuisia. Opintojen sujumisen, opinnoissa viihtymisen ja hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että kaikki

- edistävät positiivisen ja rauhallisen työskentelyilmapiirin luomista
- huolehtivat lukioyhteisön viihtyvyyden edistämisestä (esim. toisten kunnioittaminen, luokkatilojen ja yhteisten tilojen siisteydestä huolehtiminen)

- laativat henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS:n). jonka tekeminen aloitetaan 1. vuoden syksyllä. Osa HOPS:sta tehdään vasta 1. vuoden keväällä tai 2. vuoden aikana. HOPS:a seurataan ja päivitetään tarvittaessa.
- huolehtivat omasta terveydestään, ruokailustaan ja riittävästä unesta
- seuraavat Wilmaa päivittäin
- selvittävät välittömästi jokaisen poissaolonsa aineenopettajalle
- huolehtivat siitä, että opiskeluvälineet ovat kunnossa
- hakevat apua silloin, kun on huoli omasta jaksamisesta
- kertovat opettajalle tai opiskeluhuollon työntekijälle, jos herää suuri huoli opiskelukaverinsa hyvinvoinnista

Tutortoiminta

Opiskelijat voivat valita tutortoimintaa opintoihinsa. Tutoreita valmennetaan kouluttamalla, kouluttajana toimivat tehtävään valitut opettajat. Tutorit voivat toimia tehtävässään yhden tai jopa kolme lukuvuotta. Tutortoiminnan tavoitteena on edistää yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia sekä helpottaa uusien opiskelijoiden kiinnittymistä opiskeluyhteisöön ja opiskeluun.

Tutortoiminnan keskeinen sisältö

- Luottamuksellisten suhteiden rakentaminen ohjattavien opiskelijoiden ja ryhmien kanssa
- Esimerkillinen luottamusta, väkivallattomuutta ja toisten huomioon ottamista korostava käyttäytyminen.
- Erilaisten tilaisuuksien tavoitteellinen suunnittelu, järjestäminen ja arviointi.
- Yhteistyö oppilaitoksen sisällä ja sen ulkopuolella olevien sidosryhmien kanssa.
- Opiskelun asiantuntijana ja edustajana toimiminen viestitettäessä koulutuksen sisällöstä peruskoululaisille ja muille alasta kiinnostuneille.

Opiskelijakunta

Kaikki lukion opiskelijat muodostavat opiskelijakunnan. Opiskelijakunta valitsee keskuudestaan opiskelijakunnan hallituksen jäsenet. Opiskelijakunnan hallituksessa toimimisesta voi saada opintopisteitä. Opiskelijakuntatoiminta tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden osallistua lukion toiminnan suunnitteluun ja päätöksentekoon. Opiskelijakuntatoiminnan avulla vahvistetaan yhteisöllisen ilmapiirin kehittymistä ja lisätään viihtyvyyttä.

Lukion opiskelijakunnan hallituksen tehtävänä on mm. järjestää jäsenilleen koulutusta ja tiedotustoimintaa, kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaa sekä edistää oppilaitoksen sisäistä yhteistyötä. Opiskelijakuntatoimintaa koordinoi ohjaava opettaja. Opiskelijakunnan hallituksen jäsenet voivat kuulua lukion tiimeihin ja työryhmiin. Opiskelijat tekevät esityksiä yhteisten asioiden eteenpäin viemiseksi omassa lukiossaan ja esim. Vantaan Vaikuttajapäivillä.

Lukion lukuvuosisuunnitelmassa on kuvattuna lukuvuoden aikana toteutettava tutor- ja opiskelijakuntatoiminta ja toiminnan aikataulut.

4.5 Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Yhteistyö muiden toimijoiden, kuten perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkeakoulujen ja yliopistojen sekä muiden yhteistyötahojen kanssa kuvataan lukioden lukuvuosisuunnitelmassa. Yhteistyötahoja ovat muun muassa lastensuojelu, sosiaalitoimi, nuorisopalvelut, poliisi, uskonnolliset yhteisöt, kolmannen sektorin toimijat, mielenterveyspalvelut, erikoissairaanhoido ja Vantaan Etsivä nuorisotyö Kipinä.

Ilmoitus etsivään nuorisotyöhön

Etsivällä nuorisotyöllä on käytössä sähköinen yhteydenottojärjestelmä: www.yhteysetsivaan.fi.

Lastensuojeluilmoitus (alaikäiset opiskelijat)

Ilmoitusvelvollisuus koskee kaikkia oppilaitoksen työntekijöitä (Lastensuojelulaki 25 §).

Kun kohtaat työtehtävissäsi alaikäisen lapsen/nuoren, jonka hoidon tai huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttävät mahdollista lastensuojelutarpeen selvittämistä, sinun tulee tehdä lapsesta viipymättä lastensuojeluilmoitus (esim. päihteiden käyttö, rikoksilla oireilu, väkivalta, koulun tukitoimet eivät riitä tai opiskelija ei ota niitä vastaan).

Sinulla ei siis tarvitse olla varmuutta siitä, että lapsi tarvitsee lastensuojelun asiakkuutta tai edes asiakkuuden tarpeen selvittämistä. **Riittää, että koet, että lastensuojelun tarvetta tulee mahdollisesti selvittää.**

Mikäli olet epävarma siitä, tuleeko lastensuojeluilmoitus tehdä, ole matalalla kynnyksellä yhteydessä lapsen asuinkunnan lastensuojelun päivystykseen/ sosiaalitoimeen. **Kuraattoria voi aina konsultoida lastensuojeluasiassa.**

Tee ilmoitus **lapsen asuinkunnan** sosiaalitoimistoon soittamalla tai salattuna sähköpostilla. Yhteystiedot löytyvät kunnan omilta nettisivuilta.

Voit myös täyttää ilmoitusvelvollisuutesi ottamalla yhteyttä sosiaalihuoltoon yhdessä lapsen tai hänen huoltajansa kanssa (Sosiaalihuoltolaki 35 §). Jos yhteydenottoa ei voi mahdollista tehdä yhdessä esimerkiksi kiireen vuoksi, tehdään lastensuojeluilmoitus. Lastensuojeluilmoitus tehdään myös silloin, jos asianosaiset eivät suostu yhteydenottoon.

Sosiaalihuoltolain mukainen yhteydenotto/ilmoitus (täysi-ikäiset opiskelijat)

Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi koskee kaikkia koulun työntekijöitä (Sosiaalihuoltolaki 35 §).

Yhteydenotto tehdään, kun sosiaalihuollon *tarve ilmeinen* (esim. opiskelija pyytää itse apua, koulun tukitoimet eivät riitä, huolta opiskelijan päihteiden käytöstä ja mielenterveydestä, opiskelijaan ei saada yhteyttä ja huoli opiskelijasta).

- opiskelija ohjataan hakemaan sosiaalipalveluja
- opiskelijan antaessa suostumuksensa, otetaan yhteyttä hänen kotikuntansa sosiaalitoimeen, jotta henkilön tuen tarve arvioitaisiin
- tehdään ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta (mikäli suostumusta ei saada; opiskelija *ilmeisen* kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään, turvallisuudestaan)

Lastensuojeluilmoituksen tekeminen/ yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi Vantaalla

- YHT Lastensuojeluilmoitukset Vantaa lastensuojeluilmoitukset.vantaa@vantaa.fi
- Sosiaalihuollon ja lastensuojelun hakemusten, yhteydenottojen ja ilmoitusten vastaanotto
 - klo 8-16 viranomaiset p. 09 839 33033, asiakkaat p. 09 839 33337

- muina aikoina sosiaali- ja kriisipäivystys viranomaiset p. 09 839 24900, asiakkaat p. 09 839 24005
- ilmoitus sähköisesti Maisan kautta <https://www.maisa.fi/maisa/publicforms.asp?mode=showform&formname=SocialCarePreLoginNotification&jsenabled=1>

5. Yksilökohtainen opiskeluhoito

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia:

- 1) koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja
- 2) opiskeluhoollon psykologi- ja kuraattoripalveluja
- 3) monialaista yksilökohtaista opiskeluhoitoa ja
- 4) koulutuksen järjestäjän järjestämiä sosiaali- ja terveyspalveluja.

Yksilökohtaisen opiskeluhoollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä. Yksilökohtaista opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus.

Terveystarkastusten ja muun opiskeluterveydenhuollon toteuttamisessa tarvittava yhteistyö

Terveydenhoitaja tekee opiskelijoiden terveystarkastukset 1. ja 2. vuositasolla sekä yksilöllisen tarpeen mukaan. Opiskeluterveydenhuollon lääkäri tekee opiskelijalle lääkärintarkastuksen 1. tai 2. opiskeluvuotena. Terveystarkastukset ovat opiskelijalle vapaaehtoisia, mutta suositeltavia. Terveystarkastuksista poisjäävien tuen tarve selvitetään. Terveydenhoitaja ilmoittaa ryhmänohjaajalle, mikäli ei tavoita opiskelijaa.

Terveydenhoitaja antaa yhteistyössä muiden ammattiryhmien kanssa terveysneuvontaa opiskelijaryhmille esimerkiksi mielenterveydestä, tupakoinnista ja muista päihteistä, seksuaaliterveydestä ja levon tärkeydestä. Terveydenhoitaja ja lääkäri osallistuvat opiskeluympäristön terveellisyys- ja turvallisuuden edistämiseen yhteistyössä muiden oppilaitoksessa toimivien kanssa.

Opiskelu ympäristön terveellisyys- ja turvallisuuden tarkastaminen tehdään yhteistyössä muiden oppilaitoksessa toimivien kanssa. Opiskeluterveydenhuolto antaa tarvittaessa konsultaatioapua oppilaitoksen henkilöstölle opiskelijoiden terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Lisäksi opiskeluterveydenhuollon edustajat osallistuvat mahdollisuuksien mukaan vanhempainiltoihin.

Opiskelijoiden terveydentilan tai toimintakyvyn muutoksista johtuvien ja muiden ongelmien varhaista tunnistamista edistävät toimenpiteet

Opiskeluterveydenhuolto tapaa opiskelijat kaksi kertaa opintojen aikana terveystarkastuksissa. Opintojen alussa opiskelijat täyttävät terveyskyselyn, mielialakyselyn ja päihdekyselyn, joiden perusteella terveystarkastuksen kiireellisyys arvioidaan. Tavoitteena on opiskelijan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen sekä opiskelijan tukeminen. Tarvittaessa opiskelijan ohjataan jatkotutkimuksiin tai hoitoon muiden palvelujen piiriin. Terveydenhoitaja ottaa opiskelijan tarvittaessa myös seuranta- tai lisäkäynneille tai ohjaa oppilaitoksen sisällä olevan tuen piiriin, kuten

ryhmänohjaajalle, opinto-ohjaajalle, erityisopettajalle, kuraattorille tai psykologille.

Opetuksen kannalta oleellinen tieto siirretään opiskelijan luvalla tai opiskelijan ja alaikäisen opiskelijan huoltajien kanssa sopien ryhmänohjaajalle, erityisopettajalle ja tarvittaessa muille opettajille. Tiedonsiirto tapahtuu aina ensisijaisesti opiskelijan ja huoltajan luvalla. Ainoastaan poikkeustapauksissa voidaan opiskeluterveydenhuollossa olevaa tietoa siirtää ilman opiskelijan ja/tai huoltajan suostumusta. Ryhmänohjaajan yhteydenpito opiskelijoihin ja huoltajiin auttaa huomioimaan varhaisessa vaiheessa tuen tarpeen. Ryhmänohjaajan ja muiden päivittäin opiskelijoiden kanssa olevien opettajien tulisin aikaisessa vaiheessa huomioida ja ottaa puheeksi tuen tarve opiskelijan kanssa, tukea opiskelijaa sekä tarvittaessa ohjata tuen piiriin.

Opiskelijan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen

Sairauden hoito tapahtuu pääsääntöisesti opiskelijan oman asuinalueen terveysasemalla. Ensiaputilanteissa opiskelija voi hakeutua oppilaitoksen alueella sijaitsevalle terveysasemalle. Mikäli opiskelijalla on sairaus tai oire, joka vaatii lääkitystä opiskelupäivän aikana, opiskelija huolehtii itse lääkityksestään tai toimittaa opettajalle ensiapulääkkeen säilytettäväksi lääkekaapissa mahdollista ensiaputilannetta varten. Erityisruokavalioista opiskelija toimittaa tarvittavat todistukset ja tiedot ruokalaan oppilaitoksen ohjeistuksen mukaan.

Opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalveluiden järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi

Opiskeluterveydenhoitaja tekee ensiaputilanteissa tai äkillisissä sairaustapauksissa hoidon tarpeen arvioinnin, hoitotoimenpiteen sekä ohjauksen jatkohoitoon. Opiskeluterveydenhoitajalla on päivittäin vastaanotto ilman ajanvarausta. Mikäli terveydenhoitaja ei ole tavoitettavissa, opiskelija voi olla yhteydessä terveysasemaan tai terveystarkastukseen.

Vantaalaisten opiskelijoiden sairaanhoito toteutetaan mahdollisuuksien mukaan opiskeluterveydenhuollon puitteissa, erityisesti kun kyseessä on opiskelukykyä uhkaava sairaus. Muutoin sairaanhoito järjestetään opiskelijan oman asuinalueen terveysasemalla. Ulkopaikkakuntalaisten opiskelijoiden sairaanhoitopalvelut järjestetään terveysasemalla, jonka alueella lukion toimipiste sijaitsee. Luonnollisesti ulkopaikkakuntalainen opiskelija voi sairaanhoitoa tarvitessaan hakeutua myös kotipaikkakuntansa terveystarkastuksen piiriin.

Mikäli on tarpeellista, nuori voidaan lähettää lääkärin läheteellä HYKS:n Nuorisopsykiatrian tutkimus-, arviointi- ja kriisipoliklinikalle. 18-vuotta täyttäneet opiskelijat ja aikuiset lähetetään tarvittaessa aikuispsykiatriseen hoitoon. Opiskelija voidaan ohjata myös Nuortenkeskus Nuppiin tai Vantaan sosiaali- ja kriisipäivystykseen, josta voi saada apua vaikeaan elämäntilanteeseen.

Raskauden ehkäisy ja muu seksuaaliterveysneuvonta sisältyy terveystarkastusten ja muiden vastaanottokäyntien terveysneuvontaan. Opiskelijoita ohjataan tarvittaessa Vantaan ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvolaan.

Terveystarkastuksen yhteydessä muistutetaan opiskelijoita suun terveydenhuollon palveluihin hakeutumisesta opintojen aikana.

6. Monialainen asiantuntijaryhmä

Opiskelijan tueksi kootaan monialainen asiantuntijaryhmä, kun hänen huolta herättävän tilanteensa varhaiseen selvittelyyn ja hoitamiseen tarvitaan eri alojen asiantuntijoita. Monialainen

asiantuntijaryhmän on tarpeen, kun tarvitaan monialaista yhteistyötä opetushenkilöstön ja opiskeluhuollon palvelujen henkilöstön välillä. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan suostumuksella tai hänen huoltajansa suostumuksella, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä.

Asiantuntijaryhmään kuuluvat opiskelijan (ja/tai huoltajan) lisäksi tarpeen ja opiskelijan ja/tai huoltajan suostumuksen mukaan kaikki tai joitakin seuraavista opiskeluhuoltoa toteuttavista henkilöistä: rehtori, terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, opinto-ohjaaja, erityisopettaja, ryhmänohjaaja tai muu siinä tilanteessa keskeinen opettaja tai muu henkilöstön edustaja. Lisäksi opiskelija voi halutessaan pyytää mukaan muun tukihenkilön tai oppilaitoksen ulkopuolisen auttajatähän.

6.1 Monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen ja työskentely

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan opiskelijan asian käsittelemiseksi, opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Monialaisuudella tarkoitetaan sitä, että paikalla on sekä oppilaitoksen opetushenkilöstön että opiskeluhuollon työntekijöiden edustaja/edustajia. Asiantuntijaryhmän kokoa se opiskeluhuollon tai muun henkilökunnan edustaja, jolla huoli herää. Monialaisen asiantuntijaryhmän tehtävänä on tukea opiskelijaa ja hänen hyvinvointiaan ja oppimisedellytyksiään. (Oppilas- ja opiskeluhuoltolain soveltamisohje, STM 2015)

Asian käsittely asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan ja/tai huoltajan suostumukseen. Suostumuksen pyytää se työntekijä, joka katsoo asian käsittelyn ryhmässä tarpeelliseksi. Suostumus voi olla suullinen silloin, jos asiantuntijaryhmän käsittelyyn osallistuu lukion opiskeluhuollon henkilöstöä. Tiedot suullisen suostumuksen antamisesta kirjataan opiskeluhuoltokertomukseen.

Jos käsittelyyn osallistuu muita tahoja tai jos opiskelija haluaa mukaan muita henkilöitä (esimerkiksi ystävän tai oppilaitoksen ulkopuolisen auttajatähän) suostumuksen tulee olla kirjallinen. Tiedot suostumuksen antamisesta kirjataan opiskeluhuoltokertomukseen. Jos opiskelijalla ei ole edellytyksiä arvioida itsenäisesti asian käsittelyn merkitystä, suostumuksen voi antaa huoltaja hänen sijastaan. Huoltajan suostumukseksi riittää yhden huoltajan antama suostumus. Ennen kuin opiskelija tai huoltaja antaa suostumuksensa, on varmistettava, että häntä on informoitu asianmukaisesti ryhmän toimintaperiaatteista sekä siitä, että asiantuntijaryhmän jäsenillä on oikeus ilmaista toisilleen kaikki asian hoitamisen kannalta välttämättömiksi katsomansa salassa pidettävät tiedot sekä oikeus konsultoida muita asiantuntijoita.

Tärkeää asiantuntijaryhmän työskentelyssä on, että mukaan otetaan ne henkilöt, jotka ovat keskeisiä opiskelijan asioissa. Ryhmässä voi olla tarpeen mukaan esimerkiksi ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja, aineenopettaja, terveydenhoitaja, kuraattori tai psykologi sekä rehtori. Erityisesti ryhmänohjaajan on tärkeää olla monialaisen asiantuntijaryhmän jäsen, jos opiskelijan suostumus on siihen saatavissa. Ryhmänohjaaja ja opettajat tuntevat usein opiskelijan tilanteen parhaiten. Ryhmät ovat keskustelevia ja neuvovia ja tavoitteena on työskennellä yhteistyössä myös huoltajien kanssa.

Asiantuntijaryhmässä sovitaan opiskelijan hyvinvointiin liittyvistä tavoitteista, työnjaosta ja asioiden seurannasta. Asiantuntijaryhmä valitsee keskuudestaan vastuuhenkilön. Vastuuhenkilö vastaa siitä, että opiskelijan asian käsittely kohti tavoitetta etenee ja että opiskelija ja huoltajat sitoutetaan ja osallistetaan prosessiin. Vastuuhenkilö kutsuu koolle tarvittavat palaverit, on yhteydessä huoltajiin ja mukana oleviin eri tahoihin. Vastuuhenkilö myös kirjaa yksittäisen opiskelijan asian käsittelyn opiskeluhuoltokertomukseen. Myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet voivat tehdä kirjauksia monialaisen kertomukseen. Mikäli ryhmässä on sovittu, että ryhmänohjaaja toimii vastuuhenkilönä,

voivat opiskeluhuollon työntekijät tukea kirjausten laatimisessa. Oppilaitoksen ulkopuoliset osallistujat eivät ole varsinaisia monialaisen asiantuntijaryhmän jäseniä. Heille tai opiskelijalle tai huoltajille itselleen ei voida antaa käyttöoikeuksia tai oikeutta tehdä kirjauksia opiskeluhoitokertomukseen.

Monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenillä on oikeus pyytää opiskelijan asiassa neuvoa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta, ja ilmaista tässä tarkoituksessa myös salassa pidettäviä tietoja. Konsultaatiosta tehdään asianmukaiset merkinnät opiskeluhoitokertomukseen.

6.2 Opiskeluhuollon kertomukset

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi tarpeelliset tiedot kirjataan opiskeluhoitokertomuksiin. Vantaan lukioissa on käytössä Opiskeluhoitokertomus –lomake.

Lomakepohja on kaikkien lukioiden saatavilla Vantaan intrassa. Kun opiskeluhoitokertomuksen monialaisessa asiantuntijaryhmässä selvitetään yksittäisen opiskelijan opiskeluhoitokertomuksen tarvetta, tai kun sen jäsenet toteuttavat jo suunniteltuja ja sovittuja yksilöllisiä opiskeluhoitokertomuksen tukitoimia, asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö kirjaa ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät opiskelijaa koskevat tiedot opiskeluhoitokertomukseen. Myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet voivat tehdä kirjauksia salassapitovelvoitteiden estämättä.

Opiskeluhoitokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan yksittäisen opiskelijan:

- 1) nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot;
- 2) asian aihe ja vireille panija;
- 3) opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet;
- 4) tiedot asian käsittelystä asiantuntijaryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot;
- 5) toteutetut toimenpiteet;
- 6) kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa.

Jos sivulliselle annetaan opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu. Yksittäistä opiskelijaa koskevat kirjat ovat salassa pidettäviä. Salassa pidettävät asiakirjat on merkittävä salassapitomerkinnoin.

Opiskeluhoitokertomuksen palveluista vastaavat työntekijät (terveydenhoitaja, lääkäri, kuraattori, psykologi) kirjaavat omiin tietojärjestelmiinsä yksittäistä opiskelijaa koskevat tiedot omaa ammattialaa koskevien säännösten mukaisesti.

Asiantuntijaryhmä ei tee hallintopäätöksiä. Tarvittaessa päätökset tekee se viranhaltija, jonka toimivaltaan asia kuuluu.

6.3 Opiskeluhuollon yhteistyö opiskelijan opintojen ohjauksessa ja jatko-opintojen suunnittelussa

Lukiolain mukaan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, tuen suunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Suunnitelma laaditaan oppilaitoksen opetushenkilöstön tuella opintojen alussa ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Oppivelvollisuuslaki edellyttää, että koulutuksen järjestäjä seuraa oppivelvollisen opintojen edistymistä ja ilmoittaa oppivelvollisen huoltajalle ja muulle lailliselle edustajalle, jos oppivelvollinen ei suorita opintojaan opiskelusuunnitelmansa mukaisesti.

Aineenopettajan tehtävänä on kirjata opiskelijan arvioinnit (edistyminen) opiskelijahallintojärjestelmään n. kahden viikon sisällä opiskelijan tekemästä näytöstä. Opiskelija ja huoltaja voivat tarkistaa opintosuoritukset opiskelijahallintojärjestelmästä, josta tiedot siirtyvät reaaliaikaisesti valtakunnalliseen KOSKI-järjestelmään.

Ryhmänohjaajat seuraavat opiskelijoiden opintojen etenemistä ja ovat yhteydessä opiskelijaan ja alaikäisen huoltajaan, mikäli opinnot eivät etene asianmukaisesti opiskelijan oman opiskelusuunnitelman mukaan.

7. Henkilöstön tehtävät ja työnjako opiskeluhyvinvoinnissa

Opiskeluhuollon toteutumisesta vastaa koko oppilaitosyhteisö. Erityisvastuun yhteisöllisestä toiminnasta kantaa YHR sekä toimipistekohtaiset hyvinvointiryhmät ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteutumisesta monialaiset asiantuntijaryhmät. Hyvinvointityön onnistumiseksi on tärkeää, että henkilökunnan toiminnan tavoitteet ja niistä johdetut tehtävät on määritelty. Yhteiset toimintatavat ja käytänteet varmistavat opiskelijan hyvinvoinnin tasalaatuiset palvelut. Tähän on koottu kunkin työntekijän tehtävät opiskeluhyvinvoinnin näkökulmasta.

7.1 Rehtori

Rehtori vastaa lukion opiskeluhuollon toiminnasta, tuloksellisuudesta ja kehittämisestä tässä suunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden ja toimintatapojen mukaisesti.

Rehtori

- huolehtii siitä, että tässä opiskeluhoitosuunnitelmassa määritellyt toimenpiteet toteutetaan
- vastaa opiskeluhuollon toimintasuunnitelman laatimisesta yhdessä yhteisöllisen hyvinvointiryhmän, oppilaitoksen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa osana lukuvuosisuunnitelmaa
- huolehtii siitä, että henkilöstölle tarjotaan riittävästi koulutusta opiskeluhoitotyöhön
- vastaa opiskeluhoitotyöhön liittyvän tiedotussuunnitelman toteuttamisesta omalta osaltaan
- toimii puheenjohtajana yhteisöllisen hyvinvointiryhmän (YHR) kokouksessa

- huolehtii siitä, että kokouksen asiat ovat etukäteen tiedossa jäsenillä sekä siitä, että kokous etenee suunnitelman mukaisesti ja että kokouksesta laaditaan muistio
- huolehtii siitä, että yhteisöllisellä hyvinvointiryhmällä (YHR) on suunnittelu- ja arviointitilaisuus vähintään kerran lukuvuodessa
- vastaa siitä, että opiskeluhuoltokertomukset tallennetaan oikein ja niitä pääsevät lukemaan vain niihin oikeutetut henkilöt
- huolehtii nuorisolain mukaisesta tietojen ilmoittamisesta etsivälle nuorisotyölle
- Päättää oppivelvollisen opiskelijan opintojen määräaikaisesta keskeyttämisestä. Tukitoimien arvioimiseen hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan monialaista asiantuntijaryhmää.
- Huolehtii oppivelvollisuuslain mukaisesta eronneeksi katsottavan, ilman opiskelupaikkaa olevan oppivelvollisen opiskelijan ja huoltajan kuulemisesta ja siitä että tiedot ilmoitetaan asuinkunnalle VALPAS-palvelun kautta.

7.2 Aineenopettaja

Aineenopettaja huolehtii opiskelijoiden hyvinvoinnista muun muassa seuraamalla opintojen suorittamista ja opiskelijoiden opetukseen osallistumista sekä kiinnittämällä huomiota opiskelijoiden oppimiseen, työskentelyyn, käyttäytymiseen ja jaksamiseen oppitunneilla.

Aineenopettaja

- sopii opintojakson alussa yhdessä opiskelijoiden kanssa opintojakson tavoitteista ja arvioinnin perusteista ja kirjaa yhdessä sovitut kriteerit opiskelijoiden nähtäväksi.
- opettaa oman oppiaineen kannalta merkityksellisiä oppimaan oppimisen tapoja
- seuraa omien opintojaksojensa opiskelijoiden hyvinvointia ja opiskelijoiden opetukseen osallistumista HOPSia hyödyntäen
- merkitsee päivittäin opiskelijoidensa poissaolot Wilmaan. Opiskelijahuollollisesta tapaamisesta (esim. käynti psykologin tai kuraattorin vastaanotolla) ei merkitä poissaoloa, koska käyntitieto on salassa pidettävä asia.
- keskustelee opiskelijan kanssa, kun hänellä syntyy huoli opiskelijasta ja ilmoittaa tarvittaessa asiasta ryhmänohjaajalle opiskelijan luvalla
- kysyy opiskelijalta poissaolon syytä, jos opiskelija ei ole selvittänyt poissaoloaan. Jos syy ei selviä tai opiskelijaa ei tavoiteta, tiedottaa poissaoloista ryhmänohjaajalle.
- laittaa Wilman tuntimerkintöihin viestin, kun opiskelijalla on kolme peräkkäistä selvittämätöntä poissaoloa tai opiskelijalle on tulossa K-merkintä (=keskeytynyt). Tuntimerkinnöistä viesti näkyy opiskelijalle, alaikäisen opiskelijan huoltajalle, ryhmänohjaajalle ja opintojen ohjaajalle. Opiskelija voi osallistua opetukseen, vaikka opintokokonaisuutta ei voitaisikaan arvioida poissaolojen vuoksi.
- konsultoi tarvittaessa erityisopettajaa opiskelijoiden oppimisvaikeuksista
- konsultoi tarvittaessa terveydenhoitajaa, psykologia tai kuraattoria opiskelijan tukimuodoista (nimettömästi tai opiskelijan luvalla nimellä)
- sopii tarvittaessa opiskelijan kanssa tukiopetuksesta ja muista opiskelujärjestelyistä lukiokohtaisten käytänteiden mukaan
- osallistuu tarvittaessa huoltajatapaamisiin oppiaineensa asiantuntijana
- hoitaa muut lukiokohtaisesti sovitut tehtävät

7.3 Ryhmänohjaaja

- seuraa lukio-opintojen alkaessa, että opiskelija tosiasiallisesti aloittaa opinnot lukiossa. On yhteydessä opiskelijaan ja huoltajiin, mikäli opiskelija ei aloita opintoja. Mikäli opiskelija ei

yhteydenotoista huolimatta aloita opintoja, ryhmänohjaaja ilmoittaa tilanteesta lukiosihteerille.

- käy ensimmäisen periodin aikana läpi ykkösvuositason ryhmänsä opiskelijoiden ”Tiedonsiirto perusopetuksesta toiselle asteelle” -lomakkeet kunkin opiskelijan vahvuuksien ja tuen tarpeen selvittämiseksi
- havainnoi ryhmänsä opiskelijoiden hyvinvointia tavatessaan opiskelijoita
- käy kahdenkeskiset keskustelut opiskelijan kanssa (kaikki 1. vuosiluokan opiskelijat, muut vuositason tarpeen mukaan)
- seuraa opiskelijan poissaoloja viikoittain ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin (ks. Opintojen etenemisen seuranta)
- Ilmoittaa rehtorille/opolle, mikäli opiskelijalle ja huoltajalle tulee lähettää kutsu kuulemistilaisuuteen (2 viikkoa) ennen opiskelijan eronneeksi katsomista. Kutsupohja löytyy lukiosihteereiltä.
- myöntää 1–2 päivän loman (rehtori myöntää yli 2 päivän lomat)
- tarkistaa opiskelijan opiskelumenestyksen jaksoittain (hylätyt ja keskeneräiset opintokokonaisuudet, heikentyneet arvosanat ja opintojen kertymän, yleistavoitteena on lukion suorittaminen kolmessa vuodessa)
- tiedottaa opinto-ohjaajalle ryhmänsä opiskelijoiden tilanteesta ja huolenaiheista sekä poissaolomääristä viimeistään viikon sisällä periodiarvioinnista
- antaa opettajalle tiedon sellaisesta opiskelijasta koskevasta asiasta, joka opettajan on hyvä tietää (kunkin jakson alussa Wilman kautta niille opettajille, jotka opettavat opiskelijaa)
- keskustelee opiskelijan kanssa sekä tarvittaessa opinto-ohjaajan ja aineenopettajien kanssa, jos huoli nuoresta syntyy
- on yhteydessä alaikäisen huoltajaan, kun hänellä on huoli opiskelijasta
- kannustaa 18 vuotta täyttäneitä opiskelijoita antamaan huoltajille luvan Wilman käyttöön ja lukion työntekijöille luvan olla yhteydessä vanhempiin
- ohjaa tarvittaessa opiskelijan opinto-ohjaajan, erityisopettajan tai opiskeluhuollon työntekijän luokse
- Osallistuu HOPS-lomakkeiden työstämiseen yhdessä opiskelijan kanssa ja hyödyntää HOPS-lomakkeita opiskelijan kanssa opintojen edistymisen seuraamisessa

Yhteistyö kodin kanssa

- osallistuu oman ohjausryhmänsä vanhempainiltoihin
- pitää yhteyttä huoltajiin opiskelijan hyvinvoinnin edistämiseksi
- osallistuu tarvittaessa huoltajatapaamisiin
- On yhteydessä huoltajaan, mikäli opinnot eivät etene henkilökohtaisen opiskeluhuoltosuunnitelman mukaisesti (mahdollisuus valmistua 3-4 vuodessa).
- Ilmoittaa rehtorille/opolle, mikäli opiskelijalle ja huoltajalle tulee lähettää kutsu kuulemistilaisuuteen ennen opiskelijan eronneeksi katsomista

Yhteisötason työ (opiskelijaryhmät, lukioyhteisö)

- toimii oman ryhmänsä lähiohjaajana. Hän
 - tiedottaa ro-tunneilla ja yhteisten tiedotuskanavien kautta (esim. Wilma)
 - ohjaa uusia opiskelijoita omaksumaan lukion käytänteitä
 - opastaa opiskelijoita opintojen käytännön asioissa
 - käy pienryhmäkeskusteluja opiskelijoiden kanssa tarpeen mukaan
 - tukee ryhmäytymistä ja sosiaalisten verkostojen rakentumista koko lukion ajan
- osallistuu lukion yhteisten tilaisuuksien järjestelyihin yhteisöllisyyden vahvistamiseksi lukiokohtaisesti sovittavalla tavalla
 - esimerkiksi vanhojen tanssit, penkkarit, yo-juhla

- kunkin vuositason ryhmänohjaajat pitävät yhteyttä säännöllisesti sopiakseen ajankohtaisista vuositason koskevista asioista
- osallistuu tarvittaessa yhteisöllisen hyvinvointiryhmän kokouksiin

Muut lukiokohtaisesti sovittavat tehtävät

7.4 Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaaja on mukana opiskeluhuollon ohjauksen suunnittelussa, kehittämisessä, toteuttamisessa ja arvioinnissa yhdessä lukion muun henkilökunnan kanssa. Jokaisella opiskelijalla on nimetty henkilökohtainen opinto-ohjaaja, jonka kanssa hänellä on mahdollisuus kahdenkeskisiin luottamuksellisiin keskusteluihin. Lukioiden opiskeluhuollossa opinto-ohjaajan työ painottuu ennaltaehkäisevään työhön.

Opinto-ohjaaja antaa tukea ja ohjausta

- lukio-opiskelun käytäntöihin
- opiskelutaitoihin ja elämänhallintaan
- aine- ja opintojaksovalintoihin
- kiinnostuksien ja vahvuuksien kartoittamiseen
- yo-tutkinnon suunnitteluun
- ammatilliseen suuntautumiseen ja jatkokoulutusvaihtoehtojen kartoittamiseen sekä urasuunnitteluun
- jatko-opintoihin ohjaukseen

Opinto-ohjaaja

- osallistuu opiskelijahuollollisiin tehtäviin
- on yhteisöllisen hyvinvointiryhmän jäsen
- tarkistaa opiskeluvaikeuksien ilmaantuessa yhdessä nuoren kanssa hänen kokonaistilanteensa ja opinto-ohjelmansa
- tiedottaa tarvittaessa huolestaan opiskelijan huoltajalle
- ohjaa opiskelijaa eteenpäin tarvittaessa muihin asiantuntijapalveluihin, esimerkiksi erityisopettajalle, kuraattorille, psykologille tai oppilaitoksen ulkopuoliselle toimijalle
- tekee opintojen pidentämissuunnitelman yhdessä opiskelijan kanssa, tarvittaessa mukana ovat myös huoltajat; tiedottaa huoltajalle asiasta
- järjestää ja osallistuu tarpeen mukaan huoltajatapaamisiin
- HOPS:n työstäminen yhdessä opiskelijoiden kanssa

7.5 Erityisopettaja

Erityisopettajan antama tuki on pedagogista tukea, joka kohdistuu oppimaan oppimiseen ja itsetunnon vahvistamiseen oppijana. Lukion erityisopettaja ei ole vastuussa opetussuunnitelman mukaisten oppiaineiden opetuksesta eikä eri oppiaineiden tukiovetuksesta. Lukion erityisopettajan rooli poikkeaa perusopetuksen erityisopettajan roolista. Erityisopettajan tehtäviä ovat:

1. Yksilötyö

- koordinoi lukiseulan toteuttamisen lukioissa ja vastaa lukiseulan tulosten tulkinnasta
- haastattelee ne opiskelijat, joiden lukiseulan tulokset viittaavat mahdolliseen erityisen tuen tarpeeseen
- tekee opiskelijoille yksilötestejä haastattelujen perusteella

- laatii erityisen tuen suunnitelman (ETS) opiskelijalle yhdessä opiskelijan kanssa; ETS:ssä määritellään myös ylioppilaskirjoituksiin mahdollisten erityisjärjestelyjen toteuttamisen suunnitelma
- opastaa ja ohjaa opiskelijoita oppimisen tuen tarpeissa mahdollisuuksien mukaan
- kirjoittaa tarvittavat lukilausunnot ylioppilastutkintolautakunnalle
- ohjaa opiskelijoita valitsemaan sopivat YTL:n erityisjärjestelyt

2. Yhteisötason tehtävät

- Henkilöstön konsultointi opiskelijoiden oppimisvaikeuksiin liittyvissä pedagogisissa kysymyksissä sekä oppimisvaikeuksiin liittyvien erityisjärjestelyjen käytön suunnittelu ja arviointi lukio-opintojen aikana ja ylioppilaskokeissa
- osallistuminen tarvittaessa yhteisöllisten hyvinvointiryhmien työskentelyyn
- yhteistyö huoltajien kanssa

Opiskeluterveydenhuolto

7.6 Terveysterveystarve

Terveysterveystarve toimii hoitotyön, terveyden edistämisen ja ennaltaehkäisevän terveydenhuollon asiantuntijana lukiossa. Opiskeluterveydenhuollon keskeisenä tehtävänä on opiskelijan terveyden, hyvinvoinnin ja opiskelukykyisyyden seuranta ja edistäminen sekä opiskeluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden edistäminen ja seuranta.

Opiskeluterveydenhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden terveyttä, hyvinvointia ja opiskelukykyä vahvistamalla nuoren omia voimavaroja, ennaltaehkäisemällä syrjäytymistä, tukemalla nuorta itsenäistymisessä sekä vahvistamalla nuoren elämäntilannetta.

Terveysterveystarve tehtäväalueita ovat:

Yksilötyö

- Opiskelijoiden määräaikaisten terveystarkastukset 1. ja 2. vuositasen sekä yksilöllisen tarpeen mukaan.
- Opiskelijan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen sekä opiskelijan tukeminen. Tarvittaessa opiskelijan ohjaus jatkotutkimuksiin tai hoitoon muiden palvelujen piiriin.
- Hoidon tarpeen arviointi, hoito ja jatkohoitoon ohjaus ensiaputilanteissa ja tarvittaessa äkillisissä ja muissa sairaustapauksissa. Opiskelijoilla on mahdollisuus hakeutua terveydenhoitajan vastaanotolle sairaanhoidollisissa asioissa. Opiskelija ohjataan kunnallisiin perusterveydenhuollon palveluihin samoin perustein kuin muutkin kuntalaiset.
- Opiskeluterveydenhoitajalla on päivittäin vastaanotto ilman ajanvarausta.
- Opiskelija voi sairausasioissa olla yhteydessä opiskeluterveydenhoitajaan, terveysasemaan tai terveyskeskuspäivystykseen. Mikäli opiskelija ei tavoita oman lukion terveydenhoitajaa, hän voi olla yhteydessä terveysasemaan tai terveyskeskuspäivystykseen.
- Yhteydenpito huoltajiin opiskelijan luvalla, tarvittaessa osallistuminen perhe- ja verkostopalaveriin.

- Käynnit kirjataan terveydenhuollon sähköiseen potilastietojärjestelmään. Potilasasiakirjoihin merkitään hoidon tarpeen, järjestämisen, suunnittelun, toteuttamisen ja seurannan turvaamiseksi tarpeelliset tiedot.
- Selvitetään terveystarkastuksista poissa jäävien opiskelijoiden tuen tarve.

Yhteisötason työ (opiskelijaryhmät, oppilaitosyhteisö)

- Osallistuminen terveydenhuollon asiantuntijana lukion yhteisöllisen hyvinvointiryhmän toimintaan.
- Terveysneuvonta opiskelijaryhmille ja ryhmien ohjaaminen mahdollisuuksien mukaan moniammatillisena yhteistyönä, aiheina voivat olla esimerkiksi mielenterveys, tupakka ja muut päihteet, seksuaaliterveys ja lepo.
- Yhteistyö lukioyhteisön muiden toimijoiden kanssa (esim. hyvinvointiviikon suunnittelu ja toteutus, osallistuminen päihdestrategian, kiusaamisen ehkäisy- ja toimintaohjelman sekä kriisityönstrategian tekoon ja käsittelyyn).
- Yhteistyö terveystiedon opettajien kanssa.
- Osallistuminen vanhempainiltoihin mahdollisuuksien mukaan.
- Opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuuden edistäminen yhteistyössä muiden oppilaitoksessa toimivien kanssa.
- Opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuuden tarkastaminen joka kolmas (3.) vuosi yhteistyössä muiden oppilaitoksessa toimivien kanssa.

7.7 Lääkäri

Lääkäri on opiskeluterveydenhuollon lääketieteellinen asiantuntija. Hän toimii yhteistyössä terveydenhoitajan kanssa. Opiskeluterveydenhuollon lääkärintarkastuksia tehdään kaikissa Lukioissa. Opiskeluterveydenhuollon lääkäri tekee opiskelijalle lääkärintarkastuksen pääsääntöisesti 2. opiskeluvuotena. Lisäksi terveydenhoitaja voi konsultoida puhelimitse tai potilastietojärjestelmän kautta opiskeluterveydenhuollon lääkäriä. Opiskeluterveydenhuoltoon kuuluu myös sairaanhoito.

7.8 Opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut

Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. Arvion asian kiireellisyydestä tekee se psykologi tai kuraattori, jolle tapaamispyyntö tulee. Määräajat koskevat ensimmäistä henkilökohtaisessa tapaamisessa käytyä keskustelua ja asian selvittelyn alkamista, eivät tukitoimien järjestelyä tai tutkimuksia.

Mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä myös huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella. Tapaamista ei kuitenkaan tarvitse järjestää, jos se on psykologin/kuraattorin arvion mukaan ilmeisen tarpeetonta tai jos on kyseessä yhteydenottajan neuvonta tai eteenpäin ohjaus.

Opiskelijan asioissa voidaan asian laadun mukaisesti kääntyä myös opiskeluterveydenhuollon puoleen.

Opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin arvion perusteella opiskelijalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi.

Oppilaitoksen työntekijän yhteydenotto psykologiin tai kuraattoriin

Opiskelijan lähellä olevilla työntekijöillä (mm. ryhmänohjaajat, opettajat) on erityisen tärkeä rooli huolen puheeksi ottamisessa varhain opiskelijan, hänen huoltajiensa ja opiskeluhoollon henkilöiden kanssa. Jos työntekijä arvioi, että opiskelijan vaikeuksien ehkäisemiseksi tai poistamiseksi tarvitaan psykologin tai kuraattorin palveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tuen tarpeen arvioimiseen tarvittavat tiedot.

Jos opiskelija kieltäytyy yhteydenotosta yhdessä, työntekijän tulee siitä riippumatta viedä huoli opiskelijasta psykologille tai kuraattorille. Opiskelijalle ja huoltajalle on kuitenkin annettava tieto yhteydenotosta ja tarjottava mahdollisuutta keskustella asiasta. Jos alaikäinen opiskelija kieltää huolesta kertomisen ja yhteydenoton huoltajalle, tulee arvioida, onko kyseessä erityisen painava syy. Tämän arvion tekee kuraattori, terveydenhoitaja, lääkäri tai psykologi.

Huoltajalla ei ole oikeutta kieltää alaikäistä käyttämästä opiskeluhoollon palveluja.

7.8.1 Psykologi

Psykologin toimii asiantuntijana opiskelijoiden opiskelukyvyyn ja mielen hyvinvoinnin edistämiseen liittyvissä asioissa. Psykologin työhön oppilaitoksessa kuuluu sekä selvittää opiskelijoiden yksilöllisiä tarpeita että tukea opiskeluhyvinvointia ennaltaehkäisevästi yhteisöllisellä tasolla.

Psykologi antaa neuvontaa ja ohjausta mielenterveyteen, oppimiseen, psykologisiin kehitystehtäviin, kriiseihin ja ihmissuhteisiin liittyvissä asioissa. Psykologi tekee yhteistyötä huoltajien kanssa ja tarvittaessa opiskelijan muiden läheisten tai verkostojen kanssa osallistumalla opiskelijoiden monialaisiin asiantuntijaryhmiin. Psykologi tekee tarvittaessa tutkimuksia opiskelujen tukemiseksi. Psykologi ohjaa opiskelijan tarvittaessa jatkotutkimuksiin tai -hoitoihin oppilaitoksen ulkopuolelle.

Yhteisöllisessä opiskeluhoollotyössä psykologista asiantuntemusta hyödynnetään mielenhyvinvoinnin ja opiskelukyvyyn edistämiseen kehittämällä mm. oppilaitoksen rakenteita, yhteisöllisiä toimintatapoja ja vahvistamalla henkilöstön osaamista opiskeluhoollollisissa asioissa. Yhteisöllistä työtä tehdessään psykologi voi toimia esim. opiskelijaryhmien vetäjänä keskusteltaessa erilaisista teemoista esim. opiskelustressin vähentäminen, sosiaaliset pelot tai mielenterveysongelmien ehkäisy tai osallistua ryhmäytyksiin. Suoran asiakastyön lisäksi psykologi voi toimia osana moniammatillisia työryhmiä. Hän antaa konsultaatiota muulle henkilöstölle sekä tuo psykologisen asiantuntemuksen tarjoaman näkökulman suunnittelu- ja kehittämistyöhön.

7.8.2 Kuraattori

Kuraattori on oppilaitoksessa työskentelevä sosiaalialan asiantuntija. Kuraattorityön tavoitteena on tukea opiskelijoiden oppimista, psykososiaalista hyvinvointia, kehitystä ja toimintakykyä. Tukea

voidaan antaa yksittäiselle opiskelijalle, opiskelijaryhmälle tai koko oppilaitosyhteisölle. Kuraattori tekee yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää työtä oppilaitoksessa.

Kuraattoriin voi auttaa opiskelijaa esimerkiksi opiskeluun (motivaatio, poissaolot), itsenäistymiseen (asuminen, raha-asiat, toimeentulo), arjenhallintaan (ajankäyttö, vuorokausirytm, päihteet), ihmissuhteisiin (perhetilanne, seurustelu- ja parisuhde, ystävyyssuhteet, kiusaaminen) sekä hyvinvointiin ja jaksamiseen liittyvissä asioissa. Työn painopiste on ennaltaehkäisevässä työssä ja varhaisessa ongelmiin puuttumisessa. Yhteyttä voivat ottaa opiskelijat itse, vanhemmat, opettajat, yhteistyökumppanit tai muut tahot. Tarvittaessa kuraattori ohjaa opiskelijan muihin tarjolla oleviin palveluihin.

Yksilötyöskentelyn lisäksi kuraattori voi työskennellä ryhmissä (esim. stressinhallinta, ryhmäyttäminen, asiantuntijaluennot) ja oppilaitosyhteisössä (esim. tiedottaminen omasta työstä opiskelijoille, vanhemmille ja opettajille), osallistuminen suunnitelmien valmisteluun (esim. kriisisuunnitelma) sekä kyselyjen tekemiseen (esim. kiusaamis- ja ryhmän ilmapiirikyselyt) ja osallistuminen mahdollisuuksien mukaan vanhempainiltoihin. Kuraattori antaa myös ammatillista tukea ja konsultaatiota, tekee verkostotyötä oppilaitoksessa ja sen ulkopuolella sekä tekee kehittämis- ja kirjallista työtä.

Toisella asteella on käytettävissä myös vastaavan kuraattorin palvelut. Vastaava kuraattori antaa ammatillista tukea ja konsultaatiota kuraattoreille, oppilaitoksen henkilökunnalle ja yhteistyökumppaneille, toimii tarvittaessa kuraattorin työparina esim. asiakastapaamisissa, tekee kehittämis-, asiantuntija- ja verkostotyötä sekä osallistuu tarvittaessa kriisityöhön.

8. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja alle 18-vuotiaiden osalta hänen huoltajansa kanssa hyvinvoinnin ja opiskeluedellytysten tukemiseksi. Voidakseen tukea nuoren opiskelua huoltajilla on oltava riittävästi tietoa opiskelun tavoitteista ja lukiokoulutuksesta. Lukioiden vastuulla on tiedottaa aktiivisesti oppilaitoksen toiminnasta ja opiskelijan hyvinvointiin sekä opintoihin liittyvistä asioista opiskelijan huoltajille sähköisessä huoltajaliittymässä, vanhempainilloissa, viesteillä ja tiedotteilla sekä henkilökohtaisissa keskusteluissa. Huoltajilla tulee olla mahdollisuus saada joustavasti tietoa sekä opinnoista että opiskelijoiden käytössä olevasta opiskeluhoitosta. Huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä huomioidaan aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan itsenäisyys ja oma vastuullisuus sekä nuoren etu. Opiskelun alusta lähtien solmitut luontevat yhteydet nuoren huoltajiin mahdollistavat hyvän yhteistyön myös ongelmien ilmetessä.

Vantaan lukioilla on käytössä sähköinen opiskelijatietojärjestelmä Wilma, jonne myös alaikäisen nuoren huoltaja saa omat tunnukset. Niiden avulla opiskelija ja huoltaja voivat seurata opiskelun etenemistä, suorituksia ja poissaoloja. Ryhmänohjaaja on opintojen alkuvaiheessa yhteydessä huoltajiin, jotka eivät ole ottaneet huoltajatunnuksia käyttöön. Huoltajan tunnukset vanhenevat opiskelijan täyttäessä 18 vuotta, mutta tämänkin jälkeen huoltajat voivat jatkaa liittymän käyttöä opiskelijan antamalla luvalla. Lukioissa toivotaan, että yhteydenpito huoltajiin voisi jatkua myös opiskelijan tultua täysi-ikäiseksi.

Opiskelijan omat toivomukset otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti. Alaikäinen tai muu vajaavaltainen voi, ottaen huomioon edellä mainitut edellytykset sekä asian laatu, painavasta syystä kieltää huoltajaansa osallistumasta itseään koskevan opiskeluhoitoasian käsittelyyn sekä antamasta itseään koskevia salassa pidettäviä opiskeluhoitoa tietoja huoltajalleen, jollei se ole

selvästi hänen etunsa vastaista. Arvion edun toteutumisesta, painavasta syystä ja kehitystasosta tekee opiskeluhuollon henkilöstöön kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö (kuraattori, terveydenhoitaja, psykologi tai lääkäri). Painavia syitä ovat mm. fyysisen, henkisen tai seksuaalisen väkivallan uhka kotona.

8.1 Huoltajat nuoren tukena ja osallistuminen toimintaan

Huoltajilla on aina tärkeä ja aktiivinen rooli oman nuorensa asioissa. Ryhmänohjaaja ja aineenopettaja tiedottavat huoltajia opiskelijaa koskevissa asioissa ja sopivat tarvittaessa tapaamisia. Huoltajat voivat antaa palautetta ja kehittämisideoita lukion toiminnasta esim. ryhmänohjaajalle tai aineenopettajalle.

Huoltajat tapaavat lukion toimijoita kodin ja koulun yhteistyöilloissa, vanhempainilloissa sekä muissa koulun tilaisuuksissa ja vanhempainyhdistyksessä.

Opetuksessa aineenopettajat huolehtivat siitä, että alaikäistä opiskelijaa koskevat opiskelutiedot ovat huoltajan käytettävissä. Opiskelija ja huoltajat puolestaan huolehtivat siitä, että lukiolla on tarvittavat opetuksen järjestämiseen olennaisesti liittyvät tiedot.

Opiskelijahallintojärjestelmä Wilmasta alaikäisen opiskelijan huoltaja näkee ajantasaisesti opiskelijan opiskeluun liittyvät tiedot ja pitää yhteyttä lukion toimijoihin.

On tärkeää, että huoltajat

- seuraavat nuoren työskentelyä ja kannustavat opiskelemaan aktiivisesti
- seuraavat aktiivisesti nuoren opintojen edistymistä ja koulun henkilökunnan viestintää Wilma järjestelmästä
- selvittävät viipymättä alaikäisen nuoren poissaolot Wilmassa
- ottavat tarvittaessa matalalla kynnyksellä yhteyttä ryhmänohjaajaan (opinnot, erityistilanteita koskevat asiat esim. terveydentila)
- huolehtivat osaltaan siitä, että nuoren opiskeluolosuhteet ovat kunnossa
- ohjaavat nuorta hyvään arkirytmiiin (uni, ruokailu, liikunta, sosiaaliset suhteet, sosiaalisen median käyttö sekä opiskelun ja muun elämän tasapaino jne.)
- keskustelevat nuoren kanssa vanhempien käyttöoikeuksien jatkamisesta Wilmassa nuoren täyttäessä 18 vuotta

Lukio-opiskelu on itsenäistymiseen ja aikuisuuteen kasvamisen aikaa. Vaikka nuori saavuttaakin silloin täysi-ikäisyyden, vanhemmat tai huoltajat ja koti ovat edelleen elämän ja opiskelun keskeinen tuki. Vanhemmat voivat edistää nuoren opiskelua olemalla kiinnostuneita opinnoista ja niiden sujumisesta ja kyselemällä koulukuulumisia

- (valinnat, opiskelu, kokeet, opiskelun arki)
 - olemalla apuna suunnittelussa ja aikatauluttamisessa
 - kuuntelemalla ja keskustelemalla, olemalla käytettävissä
 - kannustamalla, rohkaisemalla ja ohjailemalla, vaikkei nuori aina samoilla linjoilla olisikaan ja
- myös silloin, kun tulee huonompia arvosanoja
 - antamalla positiivista palautetta
 - välttämällä jatkuvasti samojen asioiden toistamista, kyynisyyttä ja vertailua muihin nuoriin
 - käymällä yhdessä läpi nuoren tunteja opintojen sujumiseen liittyen

- muistamalla, että joissain asioissa vastuu on jo nuorella, kuitenkin vanhempien valvonnassa
- ja seurannassa
 - olemalla vaatimatta kohtuuttomia
 - tekemällä nuorelleen selväksi, että kun on tehnyt parhaansa, se riittää

9. Tietosuoja ja salassapito

9.1. Tietosuoja

Suomen perustuslain (731/1999) mukaan jokaisen yksityiselämä on suojattu. Tietosuoja on perusoikeus, jolla turvataan perustuslaissa säädettyä kansalaisten yksityisyyttä. Tietosuojalaki (1050/2018) määrittelee henkilötietojen käsittelyä koskevat yleiset periaatteet. Se on säädetty toteuttamaan yksityiselämän suojaa ja muita yksityisyyden suojaa turvaavia perusoikeuksia henkilötietoja käsiteltäessä sekä edistämään hyvän tietojenkäsittelytavan kehittämistä ja noudattamista. Viranomaisten tehtävät ja niihin liittyvä oikeus kerätä, luovuttaa ja muuten käsitellä henkilötietoja luodaan eri toimintoja koskevilla erityislaeilla.

Tietosuojan toteuttamista edistävät tietoturvatimet. Tietoturvallisuus muodostuu sellaisista käytännön toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on varmistaa tiedon saatavuus, eheys ja käytettävyys sekä tietojen salassapito ja tietojen rajatut käyttöoikeudet. Henkilötunnuksen käytössä on noudatettava erityistä huolellisuutta, vaikka kyseessä ei ole arkaluontoinen tai salainen tieto. Sitä ei tule siis tarpeettomasti merkitä asiakirjoihin.

Henkilötiedolla tarkoitetaan henkilöä tai hänen ominaisuuksiaan tai elinolosuhteitaan kuvaavia merkintöjä, joiden perusteella kyseinen henkilö tai hänen perheensä voidaan tunnistaa. Kerättyjen henkilötietojen kokonaisuus muodostaa henkilörekisterin, jota ylläpitää esimerkiksi oppilaitos. Henkilörekisteristä on laadittava tietosuojaseloste, josta ilmenee muun muassa henkilötietojen käsittelyn tarkoitus.

9.2. Salassapito

Kaikki yksittäisen opiskelijan asioita hoitavat työntekijät ovat salassapitovelvollisia. Oppilaitoksen henkilöstö sekä opiskeluhuoltopalveluja toteuttavat tai yksittäisen opiskelijan asioiden käsittelyyn osallistuvat henkilöt eivät saa antaa sivullisille yksilökohtaisen opiskeluhuollon asiakirjoihin sisältyviä tai muuten tietoonsa saamia yksittäistä opiskelijaa koskevia salassa pidettäviä tietoja, jos siihen ei ole:

- 1) asianomaisen henkilön tai, ellei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen laillisen edustajansa kirjallista, yksilöityä suostumusta; taikka
- 2) tiedon luovuttamiseen oikeuttavaa lain säännöstä.

Sivullisella tarkoitetaan henkilöä, joka ei osallistu asianomaisen opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhuollon tarpeen selvittämiseen tai sen toteutukseen taikka niihin liittyviin tehtäviin. Edellä 2 momentissa tarkoitettujen henkilöiden salassapitovelvoitteista säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 22 §:ssä (asiakirjasalaisuus) ja 23 §:ssä (vaitiolovelvollisuus ja hyväksikäyttökielto).

23 § Oikeus poiketa salassapitovelvoitteista

Opiskeluhoitoa koskevista salassapitovelvoitteista voidaan poiketa siten kuin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 7 luvussa säädetään, ellei tässä tai muussa laissa toisin säädetä.

Opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhoillosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi.

Velvollisuus luovuttaa salassapidettäviä tietoja:

Opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhoillosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi.

Jos opiskelija siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen, aikaisemman koulutuksen järjestäjän on pyydettävä opiskelijan taikka, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa tai muun laillisen edustajansa suostumus siihen, että uudelle koulutuksen järjestäjälle voidaan siirtää opiskeluhoillon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhoillon jatkuvuuden kannalta.

Tiedonsiirto monialaisessa asiantuntijaryhmässä:

Yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on lupa salassapidon estämättä vaihtaa tietoja, jotka ovat välttämättömiä opiskeluhoillon järjestämisessä.

Opiskeluhoillon järjestämisessä välttämättömiä tietoja voidaan antaa myös opiskeluhoillosta vastaavalle viranomaiselle.

10. Opiskeluhoitosuunnitelman toteutuminen ja seuranta

Rakenteet ja organisointi

Koulutuksen järjestäjä vastaa opiskeluhoillon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista monialaisen opiskeluhoillon ohjausryhmän välityksellä. Vantaalla toimii moniammatillinen opiskeluhoillon ohjausryhmä sekä kasvatuksen ja oppimisen opiskeluhoillon kehittämisryhmä.

10.1 Opiskeluhoillon ohjausryhmä

Koulutuksen järjestäjäkohtaisen opiskeluhoillon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa Vantaan monialainen opiskeluhoillon ohjausryhmä. Ryhmän tehtävänä on turvata yhdenmukaiset palvelut sekä varmistaa yhteistyö esiopetuksen, eri koulujen, oppilaitosten ja virastojen välillä.

Vantaalla toimii esiopetuksen, perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen yhteinen opiskelijahuollon ohjausryhmä. Ohjausryhmässä on edustus varhaiskasvatuksesta, perusopetuksesta, toiselta asteelta, perhepalveluista, aikuisten ja perheiden sosiaalipalveluista, opiskeluhoillosta, ennaltaehkäisevästä terveydenhuollosta, psykososiaalisista palveluista, lastensuojelusta, ruotsinkieliseltä tulosalueelta sekä liikuntatoimesta.

10.2 Opiskeluhuollon ja hyvinvoinnin kehittämisryhmä

Vantaalla toimii opiskeluhuollon ja hyvinvoinnin kehittämisryhmä, jonka tarkoituksena on lasten, nuorten ja aikuisopiskelijoiden hyvinvoinnin tukeminen, yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon kehittäminen ja toteuttamisen tukeminen, lakisääteisen opiskeluhuollon toteutumisen varmistaminen ja tasalaatuisuus, strategian tuominen käytäntöön, hyvinvointiohjelmatyöhön ja suunnitelmaan osallistuminen, kyselyt ja kehittämiskohdat, hyvinvointipolun vahvistaminen sekä yhteistyö keskeisten kumppaneiden kanssa.

Ryhmän tehtäviä ovat opiskeluhuollon arviointi ja seuranta- valmistelu, opetussuunnitelman ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen hyvinvoinnin vahvistaminen ja toteuttamisen tukeminen, hyvinvointiin ja opiskeluhuoltoon liittyvien ohjeistusten ja käsikirjojen laatiminen, ennaltaehkäisevä turvallisuustyö, työvälineiden ja – menetelmien kehittäminen sekä opiskeluhuollon toimijoiden tehtävien yhteensovittamisen tukeminen.

Kehittämisryhmässä on edustus Vantaan varhaiskasvatuksesta, perusopetuksesta, toiselta asteelta, ruotsinkielisistä palveluista, opiskeluhuollosta ja sosiaali- ja terveystoimesta.

10.3. Toteutuminen ja seuranta

Kaikissa vantaalaisissa lukioissa toimii säännöllisesti kokoontuva moniammatillinen yhteisöllinen hyvinvointiryhmä (YHR). Sen tehtävänä on vastata lukion opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmän keskeinen tehtävä on lukioyhteisön terveellisuuden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttaminen ja kehittäminen. Ryhmää johtaa lukion rehtori.

Opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten on laadittu lukioden yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma. Yhteinen opiskeluhuoltosuunnitelma linjaa ja ohjaa lukioden opiskeluhuoltotyötä. Opiskeluhuoltosuunnitelmassa on kuvattu opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhuoltopalvelut sekä yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteet ja toimintatavat. Opiskeluhuoltosuunnitelmaa täsmennetään lukiokohtaisesti lukuvuosisuunnitelmassa.

Vantaan oppimisen ja kasvatuksen toimialalla toimivassa Opiskeluhuollon ja hyvinvoinnin kehittämisryhmässä on tehty esiopetuksesta toiselle asteelle yhteinen opiskeluhuollon omavalvontaan yhteinen tiedonkeruun pohja. Omavalvonta on lakisääteisesti velvoittava (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 26 §) Omavalvonnassa seurataan:

- Yksikkökohtaisten opiskeluhuoltoryhmien navigointien toteutumista (1 x/ 3v lukio)

Vuosittain seurataan:

- Yhteisölliset hyvinvointiryhmät
- Monialaiset asiantuntijaryhmät
- Psykologi- ja kuraattoripalveluiden toteutuminen
- Terveystoimikunnan ja lääkärin tarkastusten toteutuminen